

7. ตอบปริญญาโทชลศาสตร์ที่เอไอทีเพราะเขามีทุนให้

7.1 เป็นหนึ่งในสองของรุ่นจบใหม่ที่ได้ทุนต่อโท

จบปริญญาตรีกำลังดูอยู่ว่าจะไปทำอะไรดี ท่านอาจารย์ที่วิศวกรรมจุฬาก็บอกว่ายินดีรับเป็นอาจารย์เพราะว่าสอบได้ที่หนึ่ง ไปสมัครบริษัทบางแห่งเขาก็ยินดีรับ บางแห่งก็แนะนำว่าเรียนต่อดีกว่าเพราะปริญญาตรีนั้นไม่พอ ต้องตอบปริญญาโทและปริญญาเอก

พอดีมีการเปิดบัณฑิตวิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ สปอ. (สนธิสัญญาป้องกันเอเชียอาคเนย์) ที่จุฬา มีประกาศว่ามีทุนการศึกษาให้ก็เลยไปสมัครสอบกับเขาด้วย

ผลการสอบเข้าปรากฏว่าผมได้ทุนและมีคนจบปริญญาตรีใหม่สอบเข้าได้เพียง 2 คน คือ ผมเองกับอีกคนหนึ่ง ชื่อ “รุ่งเรือง จุลชาติ” ซึ่งต่อมาเป็นอธิบดีชลประทาน อาจารย์ฝรั่ง ออกเสียงเรียกชื่อไม่ชัดกลายเป็น “รุ่งรัง” นอกจากนั้นเป็นรุ่นพี่และรุ่นอาจารย์ทั้งนั้น เช่น พี่สุบิน ปิ่นขยัน ซึ่งต่อมาเป็นรัฐมนตรีหลายกระทรวง บัณฑิตวิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ สปอ. นี้ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย หรือ เอไอที และย้ายจากจุฬา ไปอยู่ที่รังสิต

7.2 สอนพิเศษวันละสามชั่วโมงสัปดาห์ละ 5 วัน

ได้ทุนแล้วก็ตั้งใจว่าจะเรียนเต็มที่ โดยไม่ไปทำงานที่ไหนอีก แต่พอดีมีคนรู้จักเขาเปิดโรงเรียนสอนพิเศษที่โรงแรมเฉลิมเขตที่ยศเสใกล้โรงเรียนเทพศิรินทร์ถิ่นเก่า เขาขอให้ไปช่วยสอน ตอนแรกก็สอนเลขคณิต ต่อมานักเรียนติดใจว่าสอนดี เขาก็เสนอขอให้สอนพีชคณิต เรขาคณิต ตรีโกณมิติ และสถิติด้วย สรุปแล้วสอนพิเศษคณิตศาสตร์ทุกวัน โดยอาจจะคิดว่างานหนัก แต่ความจริงแล้วเป็นวิชาโปรดที่ชอบและเรียนมาแล้ว จึงไม่ต้องเตรียมตัวอะไรเลย ไปถึงก็สอนได้เลย สอนวันละ 3 ชั่วโมง ก็คือใช้เวลา 3 ชั่วโมง ไม่ต้องใช้เวลาเตรียมตัวเลย

7.3 สร้างเครื่องทดลองชลศาสตร์เสร็จใน 2 - 3 วัน

การทำปริญญาโทที่เอไอทีสมัยนั้นบังคับให้ทำวิทยานิพนธ์ ผมเลือกศาสตราจารย์โรเบิร์ต คาร์สเตน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตกลงกันว่าจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “Design, Construction and Performance Evaluation of an Axial Flow Pump from Outboard Boat Motor” แปลเป็นไทยคร่าวๆ ว่า “การออกแบบก่อสร้างและวัดผลการใช้ เครื่องสูบน้ำจากมอเตอร์เรือหางยาว” นั่นคือนำใบพัดเรือหางยาวมากลับหัวกลับหางทำให้แทนที่

ใบพัดจะเป่าน้ำก็กลายเป็นสูบน้ำเข้าท่อแล้วท่อก็น้ำต่อไป สูบน้ำจากคลองไปฉีดขึ้นฝั่งไปใช้ในการเพาะปลูก

มีการตรวจสอบพิสูจน์ใบพัดที่ใช้กับเรือหางยาวว่าแบบไหนจะเหมาะสำหรับทำให้เป็นเครื่องสูบน้ำ ตรวจสอบว่าจะใช้สูบน้ำได้มากน้อยเพียงใด

มีการออกแบบท่อซึ่งใช้สังกะสี ผมนำแบบไปที่สามย่านคุยกับเจ้าของร้านท่อสังกะสีที่รับจ้างทำรางน้ำฝน เขาแบบให้ดูว่าต้องใช้ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 10 ± 0.1 นิ้ว เขาก็บอกว่าทำได้ไม่มีปัญหา พอถึงวันไปรับท่อผมก็ลองวัดดูปรากฏว่าขนาดประมาณ 11 นิ้ว ผมจึงต่อว่าเจ้าของร้าน เขาก็บอกว่าแบบระบุ 10 ± 0.1 แปลว่า 11 นิ้ว นั่นคือเขาเข้าใจผิดเขาคิดว่า 10 ± 0.1 หมายถึง 9-11 นิ้ว ไม่ใช่ 9.9-10.1 นิ้วอย่างที่ควรจะเป็น เขาก็นารักบอกว่าเขาจะทำให้ใหม่ก็ได้แต่ต้องใช้เวลาอีกหลายวัน ซึ่งผมรอไม่ได้เพราะถึงกำหนดต้องทำการทดลองจริงให้อาจารย์ตรวจแล้ว ผมก็เลยแก้ไขตามแบบของผม คือไปซื้อดินน้ำมันมาจำนวนมากมายาเอาดินน้ำมันมาyard้านในท่อสังกะสีให้เหลือเส้นผ่าศูนย์กลางภายใน 9.9-10.1 นิ้ว

อาจารย์กำหนดมาให้ใช้เวลา 20 วันในการก่อสร้างเครื่องทดลอง แต่ผมเถียงว่า 2-3 วันก็เสร็จ อาจารย์ไม่เชื่อ ผมก็เลยต้องแสดงให้ดู โดยลงมือก่อสร้างทั้งวันทั้งคืนให้นักการภารโรงไปซื้อหมูแดง เป็ดย่าง เกี้ยวซ่า ผลไม้ และน้ำ มาไว้ข้างๆ ที่ก่อสร้างในห้องปฏิบัติการใช้ไม้อัดทำเป็นกล่องขนาดใหญ่ แทนคลองและฝั่งคลอง ตัดเหล็กเชื่อมต่อเป็นที่ติดตั้งใบพัดเรือหางยาวพร้อมท่อ หิวก็หยุดรับประทานแล้วก็ทำงานต่อ อาจารย์พาเพื่อนมาดูและบอกว่าเด็กคนนี่คือวันทำงานเป็นบ้า แล้วในที่สุดก็เสร็จได้ตามที่ผมบอกอาจารย์ไว้

ต่อมาอีกนาน ตอนผมไปเป็นผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัยคอมพิวเตอร์ที่มหาวิทยาลัยมิชซูรี ได้มีโอกาสเปิดแฟ้มเรื่องตัวเองดูจดหมายแนะนำจากท่านอาจารย์คาร์ลสเดน ท่านเขียนตอนหนึ่งแปลเป็นไทยคร่าวๆ ได้ว่า “ศรีศักดิ์ จามรมาน เป็น 1 ใน 2 คนที่เก่งที่สุดในบรรดาลูกศิษย์กว่าพันคนของท่าน สองคนดังกล่าวนี้มีความฉลาดปราดเปรื่อง รู้จักคิดรู้จักทำอะไรแปลกใหม่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี แต่ศรีศักดิ์เป็นคนดี คิดจะทำอะไรก็จะพยายามทำจนได้ ใครคิดค้านก็ไม่ฟัง” ความจริงผมไม่ได้ดีขนาดนั้นแต่ท่านอาจารย์คาร์ลสเดนเชื่อฝังใจ เพราะผมไปดีกับท่าน

ตอนจบปริญญาโท จอมพล สุฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี มาเยี่ยมชมห้องทดลอง ท่านอาจารย์ก็ให้ผมสาธิตการใช้เรือหางยาวทำเป็นเครื่องสูบน้ำให้ท่านนายกดู ท่านนายกก็ชมว่าน่าสนใจและเป็นประโยชน์มาก

7.4 ต้องได้ที่หนึ่งจึงจะได้ทุนไปเรียนต่อปริญญาเอก

ระหว่างที่เรียนปริญญาโทอยู่ที่เอไอทีนั้น ก็มีประกาศว่าใครสอบได้ที่หนึ่งจะได้ทุนไปเรียนปริญญาเอกที่อเมริกา คิดดูแล้วมูลค่าทุนก็หลายล้านบาท ใครๆ ก็อยากได้ทุน ผมก็อยากได้ทุน ผมจึงทำตารางขนาดใหญ่ ใส่รายชื่อนักศึกษาทุกคนพร้อมวิชาที่เรียนและคะแนนที่ได้ รวมคะแนนทั้งหมด มีแข่งกันคู่คืออยู่ 3 คือ ศรีศักดิ์ พิชัย และสุบิน ผมจึงได้กำลังใจว่ามีโอกาสได้ที่หนึ่งและได้ทุนไปทำปริญญาเอก ต้องรีบตั้งอกตั้งใจเรียนให้มากขึ้น และในที่สุดก็ได้ที่หนึ่ง โดยมีพิชัยเป็นที่สองและสุบินเป็นที่ 3 แล้วทางเอไอทีก็ใจดีให้ทุนทั้ง 3 คน

7.5 ท่องหนังสือสอบให้ได้คะแนนสูงสุดแล้วลืมหหมด

ในตอนที่ยังเรียนปริญญาโทที่เอไอทีนั้นมีวิชา “ไฮโดรโลยี (Hydrology)” เป็นวิชาท่องจำ ท่านอาจารย์ถามว่า “เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2500 น้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาที่ท่าช้างสูงเท่าใด” ถ้าไม่ท่องจำก็ไม่มีทางตอบได้ดี เมื่อถูกติกาของเกมส์เป็นอย่างนั้นเราอยากจะทำอะไรก็ต้องทำตามกติกา คือ “ท่องจำ ท่องจำ ท่องจำ”

ท่านอาจารย์ถามในห้องเรียนว่าอยากจะสอบกันเวลาใด ส่วนมากตกลงว่าจะเริ่มสอบเวลา 8.00 น. ผมก็ถามท่านอาจารย์ว่าขอผมเริ่มสอบ 9.00 น. ได้ไหม ท่านอาจารย์ก็ตอบว่าได้เลยแต่หมดเวลาสอบเท่ากับคนอื่น คือ หมดเวลา 11.00 น. นั่นคือคนอื่นเขามีเวลาสอบ 3 ชั่วโมง แต่ผมจะมีเวลาสอบเพียง 2 ชั่วโมงเท่านั้น ผมพิเคราะห์ดูแล้วเห็นว่าข้อสอบแบบท่องจำแบบนี้ ไม่ต้องใช้เวลาคิดอะไรมาก ท่องอะไรได้ก็เขียนลงไปอย่างนั้น รวมเวลาสอบไม่เกิน 2 ชั่วโมง จึงตกลงกับท่านไป ท่านถามว่าแน่ใจนะว่าพูดอะไรไป พูดผิดพูดใหม่ได้ แต่ผมยืนยัน

ผมท่องหนังสือที่จดจากห้องเรียนและจากเอกสารประกอบอื่นๆ เอาดินสอด่และปากกาสีระบายเน้นจุดสำคัญให้เด่นขึ้น เป็นสีเหลือง สีเขียว และสีชมพู เขียนสรุปที่ด้านบน ด้านล่าง ด้านขวา และด้านซ้าย ของทั้งสมุดจดและเอกสารประกอบ

ก่อนสอบ 3 วัน ผมท่องหนังสือ 3 วัน 3 คืน ท่องไป 2-3 ชั่วโมง กังวลงจึงตั้งนาฬิกาปลุกไว้ว่าจะนอน 1 ชั่วโมง นอนหลับไปจนนาฬิกาปลุก ลูกขึ้นมาอาบน้ำ ท่องหนังสือต่ออีก 2-3 ชั่วโมง กังวลงก็ตั้งนาฬิกาปลุกอีก นอนอีก 1 ชั่วโมง นาฬิกาปลุกลูกขึ้นมาก็อาบน้ำมาท่องหนังสืออีก วนเวียนไปแบบนี้ ถึงเวลาอาหารก็รับประทานอาหารหรือถ้าหิวระหว่างเวลาอาหารก็รับประทานของว่างซึ่งผมชอบผลไม้ นานาชนิด เช้าวันสอบผมตื่นแต่เช้า ไปนั่งท่องหนังสืออยู่หน้าห้องสอบให้แน่ใจว่าจะเข้าห้องสอบได้ทันเวลาอย่าง

แน่นอน เพื่อนเข้าไปในห้องสอบตั้งแต่ 8.00 น. ผมท่องหนังสืออยู่จน 9.00 น. ระหว่าง 8.00-9.00 น. ท่านอาจารย์ก็บอกว่าจะเข้าห้องสอบก่อน 9.00 น. ก็ได้แต่ผมยืนยันจะเข้าห้องสอบ 9.00 น. ผมท่องหนังสือได้ขนาดหลับตาแล้วเห็นหมดว่าตรงไหนมีอะไรบ้าง ข้อความไหน ระบายสีไว้เป็นสีเหลือง สีเขียวหรือสีชมพู ขอบด้านบน ล่าง ซ้าย ขวา เขียนอะไรไว้บ้าง พอเข้าห้องสอบ อ่านข้อสอบแล้วก็นึกถึงคำตอบที่ท่องจนขึ้นใจรีบเขียนลงไปทันที เสร็จได้ทันตามเวลา อีกหนึ่งสัปดาห์ต่อมาท่านอาจารย์ประกาศผลสอบ ผมได้ที่ 1 ได้คะแนน 97% คนที่สองได้ 60% นอกนั้นก็ต่ำกว่า 60% ท่านอาจารย์บอกว่าตั้งแต่สอนมาวิชานี้ยังไม่มีใครเคยได้คะแนนสูงสุดเท่านี้ ท่านขอให้ผมไปพบท่านอีก 1 สัปดาห์ หลังจากวันประกาศผลสอบ

ถึงเวลานัด คือ 14 วันหลังจากวันสอบผมไปพบท่านอาจารย์ ท่านก็หยิบคำถามจากข้อสอบที่ผมตอบได้ 97% มาถาม ผมจำไม่ได้เพราะมันเลยมา 14 วันแล้ว ผมก็ตอบว่าจำไม่ได้ ท่านอาจารย์ก็โกรธมาก ท่านหาว่าผมคงโง่งในการสอบ ถามว่าผมเขียนโน้ตเข้าไปใช้ไหม ผมก็กราบเรียนท่านว่าผมไม่ได้โง่งและไม่ได้เขียนโน้ตเข้าไป กราบเรียนให้ท่านดูเอกสารสมุดจดและตำราที่เกี่ยวข้อง ท่านก็เห็นว่าผมระบายสีข้อความในสมุดจดและหนังสือพร้อมทั้งเขียนสรุปไว้ตามขอบ นั่งท่องอยู่หน้าห้องจนจำได้ขึ้นใจ วันที่มาพบท่านนี้เลยมา 14 วันแล้ว ผมไม่ได้ทบทวนเรื่องที่สอบเลย ผมมีเรื่องอื่นต้องทำมากมาย ฉะนั้นผมจึงจำเรื่องที่ท่องเมื่อ 14 วันมาแล้วไม่ได้ ยิ่งกว่านั้นผมก็เชื่อว่าเวลาไปทำงานจริงผมก็คิดว่าไม่จำเป็นต้องท่องจำเพราะจะมีเอกสารให้เปิดใช้ได้สะดวก ท่านก็กรุณาเข้าใจ

7.6 เป็นเลขานุการคณะกรรมการนิสิต

เอไอที หรือ บัณฑิตวิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ สปอ. ตอนนั้นอยู่ที่จุฬา มีการเลือกตั้งกรรมการนิสิตเพื่อจัดกิจกรรม เพื่อนและพี่ๆ เห็นว่าผมเคยเป็นเลขานุการกรรมการนิสิตวิศวกรรมก็เลยเลือกให้เป็นเลขานุการกรรมการนิสิตปริญญาโทด้วย

เวลาจะสอบเพื่อนก็โมเมว่าเลขานุการคณะกรรมการนิสิตต้องติววิชาต่างๆ ให้สมัยนั้นผมชอบรับประทานเบ็ดเตล็ดได้เกาต์ ฉะนั้นใครจะให้ติวให้ก็ต้องเอาเบ็ดเตล็ดได้เกาต์มาเช่นไหว้ด้วย ความจริงผมก็เข้าห้องเรียนฟังอาจารย์มาเท่าๆ กับเพื่อนๆ แต่เมื่อเขามายกย่องให้เราติวให้ก็ต้องไปหาตำรารับตำราหนังสือหนังสือหาประกอบมาศึกษาเพิ่มเติม ดูการบ้านทำยบทแล้วทำให้คล่องจึงจะติวได้คล่อง ได้พบสังฆกรรมว่า “การสอนเป็นการเรียนที่ดีที่สุด” คือเมื่อเราต้องสอนเราก็ต้องเรียนก่อนให้เข้าใจอย่างดีจึงจะสอนได้ดี

รูปที่ 7.1 ศรีศักดิ์เป็นที่ 1 ของรุ่นที่ 1 ซึ่งจบเอไอทีเมื่อ พ.ศ. 2504